

TUTKIMUSRAPORTTI

SASTAMALA

Kiiikka, entisen pappilan alue

Sadevesiviemärin poistoputken konekaivun valvonta
27.4.2015



AKDG 4241:1



MUSEOVIRASTO

KULTTUURIYMPÄRISTÖN HOITO | ARKEOLOGISET KENTTÄPALVELUT
KOEKAIVAUSRYHMÄ
INGA NIEMINEN

Tiivistelmä

Museoviraston koekaivausryhmä suoritti Sastamalan Kiikan kylässä entisen pappilan alueella konekaivuun valvontaa Riihimäki-nimisen muinaisjäännösryhmän läheisyydessä virkatyönä 27.4.2015. Muinaisjäännöksen läheisyyteen kaivettiin tontilla sijaitsevan rakennuksen sadevesiviemärointiin liittyvä poistoputki. Valvontaa suoritettiin, koska viereisellä tontilla sijaitsevan muinaisjäännöksen tarkkoja maanalaisia rajoja ja säilyneisyyttä ei tunneta. Sadeveden poistoputkea varten kaivetussa 28 metrin pituisessa, noin 1,8 metriä syvässä ja 1,2 metriä leveässä kaivannossa ei havaittu muinaisjäännökseen viittaavia maavärjäytymiä eikä löytöjä.

Kannen kuva: Valvottu kaivanto ulottuu rakennuksen nurkalta kaivinkoneen sijaintipaikalle. Kuvattu idästä röykkiöalueen laidalta. AKDG 4241:1

Sisällysluettelo

Kansilehti	
Tiivistelmä	
Sisällysluettelo	1
Arkisto- ja rekisteritiedot	2
Sijaintikartat	3
1. JOHDANTO	5
2. TUTKIMUSHISTORIA	6
3. KOHTEEN SIJAINTI JA KUVAUS	6
4. TUTKIMUSMENETELMÄT	8
5. KAIVAUSHAVAINNOT	9
6. YHTEENVETO	10
7. LÄHTEET	11
8. DIGIKUVALUETTELO	11

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kohteen nimi:	Sastamala Kiikka Pappila
Muinaisjäännöslaji:	Muinaisjäännösryhmät
Muinaisjäännösrekisterino:	(988010004)
Tutkimuksen laatu:	Konekaivauksen valvonta
Apulaistutkija:	Inga Nieminen, Huk
Tutkimuksen rahoittaja:	Museovirasto (virkatyö)
Kenttätyöaika:	27.4.2015
Tutkimusala / kaivausala:	33,6 m ²
Maakunta:	Pirkanmaa
Kunta, kylä:	Kiikka, Pappila
Kiinteistötunnus:	790-521-2-3 Pappila
Peruskartta:	212104 Kiikka
Tutkitun alueen keskikoordinaatit:	N: 6805469 ETRS-TM35-FIN E: 274109 Z: 50-60 N60
Kohteen lähin osoite:	Kiikkapääntie 3, 38300 Sastamala
Kaivauslöydöt:	-
Aikaisemmat tutkimukset:	1898 A. O. Heikel, tarkastus 1950 Unto Salo, inventointi 1984 Hilikka Oksala, kaivaus 1985 Hilikka Oksala, kaivaus 1999 Tuula Heikkurinen-Montell, tarkastus 2004 Timo Jussila, inventointi
Aikaisemmat löydöt:	SatM 2095 Miekka SatM 2096 Keihäänkärki TYA 257: 1-369 hopeaa, rautaesineitä, keramiikkaa, kuonaa, palanutta luuta ja savea, liuskekatkelmia, piitä, kvartssia, palamatonta luuta, tiiltä, hiiltä, lasia ja puuta. Hilikka Oksanen, kaivaus TYA 266: 1-901 pronssia, rautaa, keramiikkaa, palanutta ja palamatonta luuta, kuonaa, palanutta savea, liusketta, piitä ja kvartssia, hiiltä, lasia ja puuta. Hilikka Oksanen, kaivaus
Digikuvat:	AKDG 4241:1-6, luettelo s. 12
Maastokarttaote:	1:200 000, A4, s. 3 1:20 000, A4, s. 4
Kartat:	Yleiskartta 1:200 000, s. 3; Yleiskartta 1:20 000, s. 4
Liitteet:	-
Tutkimusraportti:	Museoviraston arkisto, Helsinki

Sastamala Kiiikka entisen pappilan alue

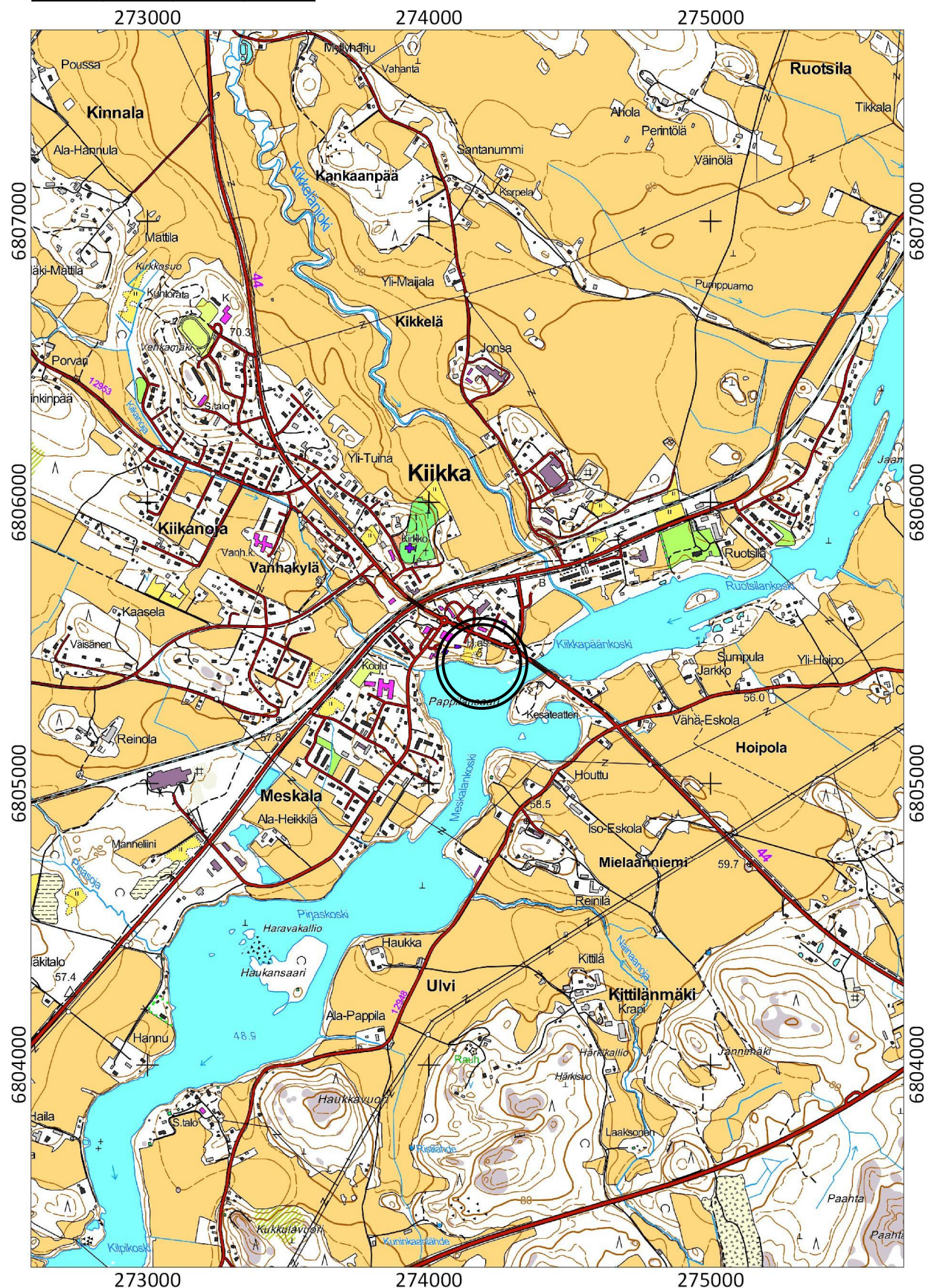
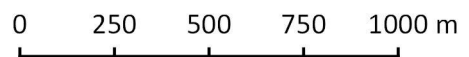
N: 6805469 E: 274109 (ETRS-TM35FIN) Z: 50-60 (N60)

1: 200 000



Sastamala Kiikka entisen pappilan alue

N: 6805469 E: 274109 (ETRS-TM35FIN) Z: 78-83 (N60)
1: 20 000



Sastamala Kiikka entisen pappilan alue

N: 6805469 E: 274109 (ETRS-TM35FIN) Z: 50-60 (N60)

1: 50

Suunniteltu poistoputken linjaus on merkitty karttaan piirretyllä nuolella. Toteutunut linjaus on merkitty sinisellä. Pohjakartta Insinööritoimisto Timo Poikonen T:mi



1. JOHDANTO

Sastamalan Kiikan kylässä sijaitsevalle kiinteistölle 790-521-2-3 Pappila kaivettiin tontilla sijaitsevan asuinrakennuksen sadevesiviemäriin liittyvä poistoputki. Viereisellä kiinteistöllä sijaitsee muinaisjäännösryhmä Riihimäki (muinaisjäännösrekisterinumero 988010004), joka on muinaismuistolain (295/1963) suojaama kiinteä muinaisjäännös. Muinaisjäännöksen tarkkaa laajuutta ei ole selvitetty. Tästä syystä Pirkanmaan Maakuntamuseo katsoi, että kiinteistöllä suoritettavat konekaivutyöt vaativat arkeologista valvontaa.

Pirkanmaan Maakuntamuseo antoi huhtikuun lopussa 2015 Museoviraston koekaivausryhmälle tehtäväksi suorittaa tarvittava valvonta. Koekaivausryhmä suoritti koekaivaukset virkatyönä yhden päivän aikana 27.4.2015. Museovirasto kustansi tutkimukset koska kyseessä oli pieni yksityinen hanke. Tutkittava oleva alue oli 33,6 m². Konekaivausta valvoi Huk Inga Nieminen.

Helsingissä 20.5.2015

Inga Nieminen, Huk

2. TUTKIMUSHISTORIA

Vuoden 1644 kylänkartassa alueelle on merkitty 12 kumpua ja jokirantaan kaksi rakennusta. 1600-luvun maakirjakartan mukaan alueella on sijainnut myös Kiikan kylätontti. Riihimäen kalmiston vanhimmat löydöt (miekka ja keihäänkärki) ovat vuodelta 1881 paikasta, jossa nykyisin sijaitsee liikerakennus. A. O. Heikel on tarkastanut alueen vuonna 1898 ja todennut paikalla sijainneen perunamaan vanhaksi hautaraunioksi. Kiikan alue on vuonna 1950 inventoitu Unto Salon toimesta, Salo totesi tällöin alueella olevan 12 hautaröykkiötä. Kalmistoalueen itäreunalla on vielä vuonna 1950 sijainnut riihi. Vuosina 1984 ja 1985 Turun yliopisto kaivoi alueella yhden silmäkivellisen röykkiön ympäristöineen. Löytöinä kaivauksilta on mm. hopeaa, pronssia, rautaesineitä, keramiikkaa, kuonaa, palanutta luuta ja savea, sekä liusketta, piitä ja kvartsia. Vuonna 2004 Timo Jussila on tehnyt alueella Äetsän kunnan kaava-alueiden muinaisjäännösinventoinnin. Nykyisin alueella on jäljellä 10 maan- ja kivensekaista röykkiötä.

Alueesta noin 50 metriä länteen on entinen pappila, jonka alueella konekaivuun valvonta suoritettiin. Kalmiston ja entisen pappilarakennuksen välissä on vanhaa hakamaata, joka kuuluu muinaisjäännösalueeseen. Muinaisjäännöksentarkkoja maanalaisia rajoja ja säilyneisyyttä ei tunneta.

3. KOHTEEN SIJAINTI JA KUVAUS

Kohde sijaitsee Kokemäenjoen pohjoisrannalla noin 400 m kaakkoon Kiikan kirkosta, kantatien nro 2484 eteläpuolella. Maasto alueella laskee loivasti kohti etelää ja Kokemäenjokeen viettävää jyrkkää rantatörmää. Pappilan kiinteistön alueella tontin eteläosaan on tuotu täyttömaata ja lähellä joen törmää täyttömaan seassa on suuria kiviä. Myös muinaisjäännösalueeseen kuuluvaa hakamaata pappilan kiinteistön ja Riihimäen kalmistoalueen välissä on kohotettu tai tasoitettu läheltä Kokemäenjoen törmää. Pappilan tontin alueella täyttömaa on tummanruskeaa multaa, jonka alla on vaaleanruskeaa hiekkaa. Pappilan kiinteistön alueella pihamaa on nurmikko, röykkiöalueella kasvaa sekametsää. Alueen eteläreunassa rantatörmä laskee useita metrejä Kokemäenjokeen.



Kuva 1. Tutkimusalue ja kuvan keskellä oleva suunniteltu rakennuspaikka, kuvattu etelästä. AKDG 4241:1



Kuva 2. Alue ennen kaivantoa kuvattu etelästä. AKDG 4241:2



Kuva 3. Riihimäen röykkiöt sijaitsevat sekametsää kasvavalla alueella. Kuvassa etualalla muinaisjäännösalueeseen kuuluva hakamaa. Kuvattu putkikaivannon reunalta lännestä. AKDG 4241:3

4. TUTKIMUSMENETELMÄT

Alueelta poistettiin koneellisesti pintamaata jonka jälkeen kaivanto kaivettiin 1,5–1,8 metrin syvyyteen. Kaivanto oli yläreunastaan 1,2 metriä leveä kaventuen pohjaa kohti noin 0,6 metriä leveäksi. Johtuen maaston loivasta laskemisesta kohti etelää myös kaivanto madaltui etelää kohti mentäessä. Kaivannon pinta-ala oli yhteensä 33,6 m². Kaivannossa ei havaittu jälkiä kiinteästä muinaisjäännöksestä.

Ojasta ja sen maannoksista tehtiin kirjalliset muistiinpanot ja alue valokuvattiin Samsung X-Cover GT-S5690 -laitteella. Valvonta suoritettiin hyvissä sääolosuhteissa.

Tutkimuksissa otetut digitaaliset valokuvat ovat luetteloitu Museoviraston kuvakokoelmiin päänumerolla AKDG4241. Jälkitöissä allekirjoittanut vastasi tutkimusraportin laatimisesta, sekä valokuvien luetteloinnista. Valvonnan aikana ei kaivannosta havaittu yhtään löytöä eikä merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä.



Kuva 4. Valmis kaivanto kuvattu kaakosta. AKDG 4241:4



Kuva 5. Valmis kaivanto kuvattuna pohjoisesta. Taustalla Kokemäenjoki. AKDG 4241:5

5. KAIVAUSHAVAINNOT

Alueella kaivettiin 28 metriä pitkä, noin 1,8 metriä syvä kaivanto, jonka leveys yläosasta on noin 1,2 metriä, kaventuen kaivannon pohjalla noin 0,6 metriin. Kaivanto madaltuu asteittain etelään kohti jokirantaa mentäessä. Rakennuksen lähellä maa-aines on erittäin sekoittunutta noin 3 metrin etäisyydellä rakennuksen seinälinjasta ja sitä peittää 10–20 cm paksu multakerros. Kauempana rakennuksesta multakerros on noin

60 cm paksuinen, paksuuntuen kohti jokirantaa, ulottuen kaivannon ja tontin eteläreunassa kaivannon pohjalle noin 1,5 metrin syvyyteen saakka. Multakerroksen alla on vaaleanruskea hiekka. Tontin ja putkikaivannon eteläreunassa täyttömaa ulottui kaivannon pohjalle, 1,5 metriin saakka. Hiekkakerroksesta poistettiin koneellisesti kaksi kookasta, arviolta noin 2 tonnin painoista kiveä. Kaivannon alueella ei havaittu muinaisjäänökseen viittaavia jälkiä.



Kuva 6. Putkikaivantoa kuvattu kaakosta. AKDG 4241:6

6. YHTEENVETO

Museoviraston koekaivausryhmä sai huhtikuussa 2014 Pirkanmaan Maakuntamuseolta tehtäväksi suorittaa konekaivuun valvontaa Sastamalan Kiikan kylän alueella kiinteistöllä 790-521-2-3 Pappila. Kiinteistöllä sijaitsevan asuinrakennuksen kaakkoiskulmasta kaivettiin oja sadevesiviemärin poistoputkea varten etelään kohti Kokemäenjoen rantaa. Koska tontin läheisyydestä tunnetaan muinaismuistolain (295/1963) suojaama kiinteä muinaisjäänös Riihimäki (mj.reknro 988010004) valvottiin konekaivausta arkeologisesti.

Koekaivausryhmä valvoi konekaivutyötä päivän ajan 27.4.2015. Alueelle kaivettiin koneellisesti 28 metriä pitkä, noin 1,8 metriä syvä ja 1,2 metriä leveä oja. Mitään muinaisjäänökseen viittaavaa ei ojasta havaittu. Maaperä paikalla on hiekkaa, jonka päälle on täyttömaaksi tuotu multaa. Multakerroksen paksuus lähellä asuinrakennusta oli 20 cm, ojan eteläpäässä multakerros ulottui ojan pohjalle saakka.

7. LÄHTEET

Digitaaliset lähteet:

Museoviraston rekisteriportaali, käytetty 6.5.2015.

Painamattomat lähteet:

Oksala, Hilikka (1984). Kiven- ja maansekaisen raunion kaivaus Äetsä Kiikka Pappila Riihimäki 9.7.-17.8.1984
Kaivaus 1984. Turun Yliopisto.

Oksala, Hilikka (1985). Äetsä 1985 Kiikka Pappila Riihimäki. Kiven- ja maansekaisen raunion kaivaus 6.6.-
17.7.1985 Kaivaus 1985. Turun yliopisto.

Raportit säilytetään Museoviraston arkistossa.

8. DIGIKUVALUETTELO

AKDG 4241:

Kuvaaja Inga Nieminen

1. Tutkimusalue ja kuvan keskellä oleva suunniteltu rakennuspaikka, kuvattu etelästä.
2. Alue ennen kaivantoa, kuvattu etelästä.
3. Riihimäen röykkiöt sijaitsevat sekametsää kasvavalla alueella. Kuvassa etualalla muinaisjännösalueeseen kuuluva hakamaa. Kuvattu putkikaivannon reunalta lännestä.
4. Valmis kaivanto kuvattu kaakosta.
5. Valmis kaivanto kuvattuna pohjoisesta. Taustalla Kokemäenjoki.
6. Putkikaivantoa kuvattu kaakosta.